

mogoče še eno leto ne bo! Zato se ne se-stavlja nobena terna, se ne govori o raz-širjanju šol itd. — učitelji, ki imajo proš-nje za mesta, ki so bila že pred letom dni prazna, pa čakajo, čakajo in čakajo! Proš-nje bodo menda splesnile, a prošnjiki med tem že umrli, pa bo mir! — Ako ne po-sluje novi okr. šolski svet, naj ima seje stari, saj je bil tudi popolnoma slovenski! To zavlačevanje pa naj — vzame vrag!

— Na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani so se vršili zrelostni izpiti od 3. do 5. julija. Predsedoval je ravnatelj Anton Dokler. Aprobirani so bili vsi kan-didati in obe kandidatini, ki sta obisko-vali 4. letnik: Bitenc Karel iz Ljubljane, Bolhar Alojzij iz Kamnika, Burja Rihard iz Ljubljane, Debeljak Albert iz Ljubljane (z odliko), Deržaj Emerik iz Ljubljane, Kumej Metod iz Ljubljane, Potisek Ivan iz Ljubljane (z odliko), Prosenec Rudolf iz Ljubljane, Seliškar Anton iz Ljubljane, Strel Alojzij iz Mokronoga, Trošt Franc iz Vipave (z odliko), Tscherné Alojzij iz Morobice, Vidmar Karel iz Ljubljane, Vito-ri Srečko iz Gorice, Završnik Rudolf iz Preddvora (z odliko), Zupančič Josip iz Novega mesta, Zabkar Josip iz Krškega (z odliko), Kosančeva Pavla iz Ljubljane (z odliko), Leskovec Amalija iz Blok (z odliko), privatist Prestor Niko iz Ljub-ljane, hospitanti Grašič Franc iz Kranja, Flehan Albin iz Ljubljane, Podržaj Fer-dinand iz Ljubljane, Završnik Stanko iz Preddvora (z odliko). Med šolskim letom 1918/19 so napravili zrelostni izpit: sale-zijanec Knific Franc, Torkar Ivan in Weber Alojzij, ki sta bila več let v rus-kem ujetništvu, ter poročnik Lachainer Ivan iz Postojne.

— Roditeljski sestanek na IV. mestni šoli v Ljubljani se je vršil ob obilni ude-ležbi staršev v ponedeljek, 30. junija t. l. G. šolski zdravnik dr. M. Rus je poučil navzoče v poljudni obliki in zanimivih sli-kah o vplivu alkohola in higienskih, soci-alnih in pekunarnih ozirih. Predavanje je bilo dolgo, a vendar vsem prekratko. Ko je g. doktor govoril že nad poldrugo uro in omenil, da bo kmalu končal, so se ma-tere oglasile, da naj nadaljuje, ker bi ga raden še poslušale. To je znak, da je g. predavatelj ubral pravo struno in da je obvladal povsem predmet predavanja. Dosegel je popoln uspeh; slab učinek al-kohola na človeško dušo in telo je slikal v tako pestrih barvah in s tako živo besedo, da je gotovo vsak navzoč oče in vsaka navzoča mati sklenila v svoji duši: Ne, moj sin ne bo pijanec; moja hči ne bo pi-janka! To pa je bil namen g. doktorja. Ga-siti, kar je že napol pogorelo, je brezus-pešno delo; stari rod izpreminjati pojde težko; pijanec se izpreobrne, ko se v jamo zvrne; a mladi rod, našo mladino obvaro-vati pred to kugo, to se nam lažje posreči, ako vsi merodajni faktorji zastavijo svoje sile v ta namen. Za tako plemenito strem-ljenje pa je pridobil g. dr. Rus vse nav-zoče na zgoraj omenjenem sestanku in s tem veliko pripomogetel k dosegu smotra, ki za njim stremi šola. G. doktorju bodi izrečena javna zahvala na njegovem tru-du, da bi na ta način pripomogel naši Ju-goslaviji do krepkih, krepstnih, zdravih in jakih državljanov; starši, ki so bili na predavanju, so svojo hvaležnost izrazili z živahnim ploskanjem ob koncu predava-teljevega govora.

— Slovenska univerza in telovadba v šolah. Deputacija „Jugoslovanskega kluba“ je posredovala pri ministru pro-svete v zadevi univerze in telovadnih or-ganizacij. Minister skliče te dni vse slo-venske poslance vseh treh strank na skupno zborovanje in iz Ljubljane dr. Ma-jarona. Sklepi bodo merodajni za mini-stra. V zadevi naraščajo telovadnih orga-nizacij „Orel“ in „Sokol“ je minister iz-javil, da je priporočil vsem poverjenikom Sokolsko organizacijo, toda vse njegove odredbe veljajo v enaki meri za „Orle“, kakor za „Sokole“.

— Iz mestnega šolskega sveta v Ljubljani. O izredni seji mestnega šolske-ga sveta, ki se je vršila v ponedeljek, dne 23. junija, in nadaljevala v sredo, dne 25. junija, smo prejeli sledeče obvestilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Na znanje se vzemo bistvene kuren-cije. Naknadno se odobri nekateri dopusti učiteljstva, ki jih je bilo zaradi nujnosti odrediti iz predsedstva. — Zapisnik zadnj redne seje, ki se je vršila v soboto, dne 10. maja, se odobri brez ugovora. O raz-pisu višjega šolskega sveta glede nadzor-stva šolske mladine pri verskih vajah se izvrši daljša razprava. Mestni šolski svet se smatra tu nekompetentnim kaj odre-jati, ker stoji na stališču, da je po obstoječih zakonitih določilih ureditev nadzorstva stvar lokalnih konferenc. Priznaje pa do-datnemu predlogu, naj bi se obvezne šol-larske maše ob nedeljah in praznikih na vseh ljubljanskih ljudskih in meščanskih šolah opustile. — Stanislava Iskra, doslej

suplentka na II. mestni deški šoli, se ime-nuje za dobo potrebe za začasno učitelj-co. Poročila vseh slovenskih ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol za šolsko leto 1917/18 se vzemo na znanje in se imajo predložiti višjemu šolskemu svetu. Uva-žuje se resolucija, naj bi se s prihodnjim šolskim letom po možnosti na vseh šolah uvedel nerazdeljen dopoldanski pouk, ker prevladuje mnenje, da se s tem dosežajo boljši učni uspehi. Reši se več prošnja za denarno podporo, ki jih je višjemu šol-skemu svetu predložiti s priporočilom, da jim ugodi. Naglašja se potreba, da se pre-uredi nekateri šolski rajoni, da se tako razbremenijo nekateri šole, ki so prenapo-ljene in da se v tem pogledu šole kolikor mogoče izenačijo. Zadevo naj tekom po-čitnic uredita administrativni in peda-goški referent po dogovoru s šolskimi vodstvi. Višjesodno oblastvo je naprositi, naj podrejenim okrajnim sodiščem naroči, da so v svojih sodnih poizvedbah napram šolskim vodstvom preciznejša in konkret-nejša. Mestni šolski svet se pooblasti pri vojaškem poveljstvu izposlovati, da bi učiteljstva v počitnicah ne klicalo v de-jansko vojaško službo. Višji šolski svet je nujno naprositi, naj revidira imenovanja izza zadnjih desetih let, da se s tem po-pravi krivica, ki je zadela različne šolnike in šolnice. Obe učiteljski organizaciji naj se pa naprosita, da čimprej vpošljeta to-zadevni material, ki se potem predloži višjemu šolskemu svetu v pospešeno ura-dovanje. Ker je dnevni red izčrpan in ker se nihče več ne oglašja za besedo, zaključi potem predsednik sejo.

— Otroška prireditve v Tržišču (Do-lenjsko) ob priliki zaprisege učiteljstva je kaj lepo uspela. Krepka deklamacija »Mi vstajamo« je uvela prireditve. Deklice v narodnih nošah so nam zapele nekaj srbskih in hrvatskih narodnih pesmi. Igra »V delu je sreča«, ki predočuje boj proti alkoholu, je prav lepo uspela. Nekateri igralci so prekosili sami sebe, posebno crevlar in zli duh, pa tudi krojač in mi-zar, bodisi v igri kakor tudi v odločnem nastopu. Vso prireditev je zaključila živa slika ob zvokih narodne himne »Lepa naša domovina.« — Uvideli smo pri tej priliki, da je prirejanje otroških iger veli-kega pomena. Zeleti bi bilo, da ima vsaka šola primeren oder, tak, kakršnega ima v Tržišču. Tovarišu Skulju kakor njego-vim sotovaršem pa smo hvaležni za lepo razvedrilo in poučno prireditev.

— Iz Ormoža nam pišejo: Neki vin-ski trgovec s Kranjskega je kupoval vina po ormoško-ljutomerskih goricah. Na potu pride tudi v Pavlovski vrh blizu Svetinj. Tam zapazi pri neki viničarski hiši moško osebo, ki mu je bila jako poznana. — Spremljevalec razjasni, da je to neki g. Koltelekar, ki je prišel od nekega s Kranjskega. Sedaj je tu pri svoji sestri, ki je posestnica vinograda. Taisto je na-ravnal, da mu je polovico vinograda od-stopila, rekoč ji, da v novi državi ne sme imeti prevelikega posestva, ker ji ga drugače odvzamejo. Tako je brž vaš vitez Kaltenegger dobrega spomina vendar v Jugoslaviji postal viničar, ki se posebno zanima za ormoške Nemce in nemškutarje.

Dobro bi bilo malo pogledati za njim in ga poslati v nemško obljubljeno deželo.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Vsebina 5. in 6. štev.: Raz-prav: 1. H. Schreiner: Kratek pregled o razvoju slovenske ljudske šole. 2. J. Bau-kart: Politična naloga šole. 3. Dr. Franc Derganc: William James. (Dalje.) 4. Pav. Fleré: Nekaj o učiteljevi pripravi za pouk. — Iz šolskega dela: 5. Ivan Toma-šič: Risanje u narodnoj osnovnoj školi. 6. F. V.: Moderna latinska naloga. 7. —m—: Vojni izpiti. — Razgled: A. Slo-vstvo: Matija Pirc: Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov. — Fran Erjavac: Naša Istra (F. Kranjc) B. Časo-pisni vpogled: »Narodno šolstvo«; odgo-vor g. dr. A. U—u v »Času« (Pav. Fleré). C. To in ono: Anketa za preosnovo sred-njih šol. — Načrt okvirnega zakona o učiteljski izobrazbi na Češkem. (—e). — Preosnova šolstva na Poljskem. (Fran-čev). — Zakon o otroškem delu. — Tečaj za učitelje na obrtnih nadaljevalnih šolah. — Francozi o Jugoslovanih. (F. V.)

Stritarjeva antologija. Uredil in uvod napisal dr. Iv. Prijatelj. V Ljubljani 1919. Izdala in založila »Tiskovna zadru-ga«, 8 a, 247 strani. — V obširnem uvodu antologije nam je na podlagi novih virov pokazal urednik, kako je zrastel iz pod-lage kraja in časa v boju in trudu veliki mojster in patriarh našega slovstva. Stritarjeva svetovnoširoka izobrazba z izred-nim vzgojiteljskim darom je prišla v prid njegovi kulturni misliji v malem, šele na-stajajočem narodu. Stritar je nekaj deset-letij držal v rokah vse niti, ki se ovijajo

najrazličnejših panog leposlovja: lirike, epike, dramatične, književne, umetniške, socialne, politične kritike. Stritar je cen-tralna postava slovenske literature, zako-nodajatelj in vzornik svoje dobe. In to dobo nam je naslikal urednik dr. Prijatelj z globokim umevanjem tako mojstrsko, da smemo njegovo estetsko, kritično analizo sieti med najduhovitejše slovenske lite-rarne študije. — Antologija nam nudi izbor Stritarjevih pesmi ene umotvorne oblike, ki ne predstavlja njegovega naj-močnejšega izraza, pač pa njemu najini-lejšje duševno deco, ki jo je negoval in pestoval od mladih nog do pozne starosti s posebno ljubeznijo. Ker so Stritarjeve pe-cizije že pred leti pošle, bo vsak pri-jatelj njegove Muze z veseljem pozdravil čkusno opremljeno knjigo, ki nam v do-datku podaja izbor poslednjih, dozda še neznanih pesmi. — Knjiga se naroča pri »Tiskovni zadruzi« v Ljubljani (Sodna ul. št. 6.) broš. 15.— K, vezana K 18.— po pošti 50 vin. več.

Naši himni. Vsa vodstva ljudskih in meščanskih šol ter ravnateljstva sred-njih šol opozarjamo že danes, da izideta prihodnji teden v Učiteljski tiskarni himni »Lepa naša domovina« in »Bože pravde ti što spase«, stavljeni dvoglasno s spremljevanjem harmonija (orgel) v posebnem ličnem tisku in s po-polnim besedilom. Naročila — najbolje za vse razrede šol, oziroma učitelje skupaj — sprejema Učiteljska tiskarna v Ljub-ljani, Franciškanska ulica, 6. — Besedilo druge himne je tiskano v cirilici in dodano, premenjeno za naše razmere, tudi v la-tinici. Da si učenci višjih razredov ljudskih in vseh razredov meščanskih in srednjih šol osvoje popolnoma in trajno besedilo, naj vodstva, oziroma ravnateljstva pri-poroče z okrožnicami i učencem nakup teh himen, ker je cena tako nizka, da si jih vsak lahko nabavi. — ar.

O slovenskih narodnih nošah je izdal naš marljivi profesor Sič brošuro v za-ložbi »Tiskovne zadruge«. V njej so zbrani opisi vseh slovenskih noš. Zenski svet ima sedaj lepo priliko, da si popravi svojo spakedrano nošo. Čas bi že bil, da uvede nšo ženska inteligenca in bodimo pre-pričani, da pride tudi na deželo. Mesta niktirajo modo, ki prehaja sčsoma tudi na deželo. Če bi nosile nošo gospe in gospodične, bi jo kmalu videli pri ženah in devojkah na kmetih. Brošura je po-rabna pri pouku, zato naj bi jo imele vse šole.

Uredništvo »Nastavnega Vjesnika«, ki bo od 1. septembra skupno glasilo hr-vatskih in slovenskih srednješolskih pro-fesorjev, je prevzel za slovenski oddelék vsenčiliški docent dr. Fran Iličič.

Habsburgovci. Žalostne slike iz naše preteklosti. Ta zanimiva knjižica stane 1 K 20 vin., po pošti 1 K 50 vin. Naroča se pri upravnistvu »Domovine« v Ljub-ljani, Sodna ulica 6, kakor tudi po vseh knjigarnah. Somišljenikom priporočamo,

naj naroče večje število skupaj ter jih razpečajo v svojem okolišu.

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“ se zove brošurica, ki jo je iz-dala Tiskovna zadruza v Mariboru. Spi-sal jo je profesor Matija Pirc. Cena 1 K. Manj kot 10 iztisov se ne pošilja. Brošu-rica je posebno pripravna za šolsko mla-dino. Vsebina brošurice je zanimiva: iz-ovor Zrinskih in Frankopanov, zarota, usoda zadnjih Zrinskih in Frankopanov ter prevoz zemeljskih ostankov Zrin-skega in Frankopana v domovino. Bro-šurico toplo priporočamo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

A. F. pri Sv. B.: Pogoji ni, a v Vašem interesu je.

D. H. v St. t.: Članek o zvezdoznanzstvu smo izročili uredništvu »Popotnika«. Onim, ki se javijo za službovanje v Srbijo, naznanjamo, da to store uradnim potom in ne potom »Zaveze«.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XXVII. izkaz.

Po 10 K: Gregorič Vinko, Lajovic Albin — Ljubljana: Vozel Janko — Treb-nje; Hrovat Gaspar — Soštanj. Po 5 K: Kabaj Miloš, Margareta Belletova in Ste-fanija Bojčeva — Begunje pri Cerknici. — Današnji izkaz 55 K. Prej izkazanin 6811 K, Skupaj 6866 kron.

Ivan Petrič

Ljubljana — Sp. Šiška.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učitelj-skega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruza z omejenim jamstvom.

Promet do 30. junija 1919 K 192.841.27.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/20. do 1/26. ure popoldne.

Prva jugoslovanska izde-
- - - lovalnica godal - - -

Vaclav Schramm
Celje — Graška cesta — Celje

priporoča p. t. učiteljstvu svojo veliko zalogo godal, pihal, muzikalij, har-monik, strun in drugih godbenih potrebščin. Popravila se izvrše najna-tančneje. — Postrežba točna in cena.

Visoke cene plačujem za lepo, suho lipovo cvetje.

Apeliram na gg. učitelje, da s pomočjo šolske mladine pospešujejo nabiranje. Vreče za pošiljatev so na razpolago. Takojšnje plačilo proti povzetju! Prosim, zahtevajte pojasnila! Vinko Vabič, veletržec, Žalec pri Celju, Slovenija.

Naivečja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA,
Ljubljana, Prešernova ulica 3,

je imela vlog koncem leta 1918 . . . K 80.000.000.—
rezervnega zaklada . . . „ 2.500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatnemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.